

Valmieras Mūzikas skolas
profesionālās ievirzes izglītības programmas
Pūšaminstrumentu spēle
mācību priekšmeta *Klarnetes spēle*

Programma

1. Mācību priekšmeta mērķi:

- 1.1. radīt priekšnosacījumus audzēkņa mūzikas uztveres, izpratnes un praktiskās – muzikāli radošās – darbības pieredzei nepieciešamo zināšanu apguvei;
- 1.2. sekmēt muzikālo un radošo spēju attīstību un klarnetes spēles pamata prasmju veidošanu;
- 1.3. motivēt audzēkni atbilstoši savām spējām un interesēm turpināt klarnetes spēles apguvi nākamajā izglītības pakāpē.

2. Mācību priekšmeta uzdevumi:

- 2.1. veicināt audzēkņa mūzikas uztveres un muzikālo, intelektuālo, emocionālo un radošo spēju attīstību;
- 2.2. radīt apstākļus kvalitatīvu audzēkņa klarnetes spēles pamata prasmju veidošanai;
- 2.3. atbalstīt izpratnes un klarnetes spēles pamata prasmju veidošanos, interpretējot dažādu stilu un žanru skaņdarbus;
- 2.4. sekmēt audzēkņa individuālās muzikāli radošās darbības pieredzes veidošanos;
- 2.5. apgūt pamatterminoloģiju mūzikā.

3. Mācību priekšmeta apguves ilgums un apjoms:

- 3.1. mācību priekšmeta "Klarnetes spēle" apguves ilgums ir 8 mācību gadi;
- 3.2. kontaktstundu skaits – 560:
 - 2 stundas nedēļā;
 - 70 stundas mācību gadā.

* 9. mācību gads paredzēts audzēkņiem, kuri vēlas turpināt muzikālo izglītību nākamajā pakāpē, bet vispārizglītojošajā skolā vēl nav pabeigta 9. klase.

4. Mācību sasniegumu vērtēšanas prasības, formas un kārtība:

- 4.1. mācību sasniegumu vērtēšana notiek saskaņā ar Valmieras Mūzikas skolas iekšējiem noteikumiem "Izglītojamo zināšanu un prasmju vērtēšanas kritēriji, izglītojamo pārcelšanas nākamajā klasē un izglītojamo atskaitīšanas kārtība";
- 4.2. pārbaudījumu prasības, formas un kārtība.

	1. semestris	2. semestris
Mācību koncertos, eksāmenos un atklātajos koncertos programma tiek atskaņota no galvas.		
1.-3.klase	<u>Tehniskā ieskaite** oktobrī</u> (1. klasei nav obligāta): <u>Mācību koncerts decembrī:</u> • 2 skaņdarbi (no galvas) 1. klasei nav obligāti, bet ieteicams	<u>Mācību koncerts februārī:</u> • 2 skaņdarbi (programmā var iekļaut populāro, džeza, deju, filmu un tml. mūziku) <u>vai</u> 1 skaņdarbs solo un otrs ansambļa sastāvā. <u>Tehniskā ieskaite ** martā:</u> <u>Pārcelšanas eksāmens maijā:</u> • 2 skaņdarbi (no galvas)
4.-7. klase	<u>Tehniskā ieskaite** oktobrī:</u> <u>Mācību koncerts decembrī:</u> • izvēstas formas skaņdarbs vai 2 dažāda rakstura skaņdarbi	<u>Mācību koncerts februārī:</u> • 2 skaņdarbi (programmā var iekļaut populāro, džeza, deju, filmu un tml. mūziku) <u>vai</u> 1 skaņdarbs solo un otrs ansambļa sastāvā.

	1. semestris	2. semestris
	(no galvas)	<u>Tehniskā ieskaite</u> ** martā: <u>Pārcelšanas eksāmens</u> maijā: izvērstas formas skaņdarbs vai 2 dažāda rakstura skaņdarbi (no galvas)
8. klase	<u>Tehniskais eksāmens I daļa</u> ** oktobrī: <u>Mācību koncerts</u> novembrī/decembrī: izvērstas formas skaņdarbs vai 2 dažāda rakstura skaņdarbi (no galvas)	<u>Tehniskais eksāmens II daļa</u> ** martā: <u>Noslēguma eksāmena programmas noklausīšanās</u> - no galvas aprīlī. <u>Noslēguma eksāmens</u> maijā: - izvērstas formas skaņdarbs un miniatūra vai 3 dažāda rakstura skaņdarbi (no galvas). Noslēguma eksāmena programmā netiek iekļauti skaņdarbi no 8. klases I semestra programmas. Noslēguma eksāmena programmā vēlams iekļaut vienu latviešu komponista skaņdarbu.

****Prasības gammām tehniskajā ieskaitē:**

	1.semestris	2.semestris
1.klase	1.klases audzēkņi tehniskajā ieskaitē piedalās pēc skolotāja ieskatiem. II semestrī ieteicams sagatavot Sol un Fa mažorus un to trijskaņus instrumenta apguves līmenim atbilstošā diapazonā.	
2.klase	<i>Fa-re</i> , trijskaņi, arpēdžijas pa 3 un pa 4. Jāspēlē līdz prīmai vai kvintai. (viss līdz prīmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu 2.oktāvas la ²)	<i>Sol-mi</i> , trijskaņi, arpēdžijas pa 3 un pa 4. Jāspēlē līdz prīmai vai kvintai. (viss līdz prīmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu 3.oktāvas do ³)
3.klase	<i>Sib- sol</i> , (<i>Fa-re</i>) trijskaņi, arpēdžijas pa 3 un pa 4 (viss līdz prīmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu 3.oktāvas do ³)	<i>Re- si</i> , (<i>Sol-mi</i>) trijskaņi, arpēdžijas pa 3 un pa 4 (viss līdz prīmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu 3.oktāvas do ³)
4.klase	<i>Mib- do</i> , (<i>Sib- sol</i> , <i>Fa-re</i>) trijskaņi, arpēdžijas pa 3 un pa 4 (viss līdz prīmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu trešās oktāvas re ³)	<i>La- fa#</i> , (<i>Re- si</i> , <i>Sol-mi</i>) trijskaņi, arpēdžijas pa 3 un pa 4 (viss līdz prīmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu trešās oktāvas re ³)
5.klase	<i>Lab-fa</i> , (<i>Mib- do</i> , <i>Sib- sol</i> , <i>Fa-re</i>) trijskaņi, arpēdžijas pa 3 un pa 4, mažoros D7 un minoros pm7 pamatveidā. (viss līdz prīmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu mi ³)	<i>Mi- do#</i> , (<i>La- fa#</i> , <i>Re- si</i> , <i>Sol-mi</i>) trijskaņi, arpēdžijas pa 3 un pa 4, mažoros D7 un minoros pm7 pamatveidā. (viss līdz prīmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu mi ³)
6.klase	<i>Reb-sib</i> , (<i>Lab-fa</i> , <i>Mib- do</i> , <i>Sib- sol</i> , <i>Fa-re</i>) trijskaņi, arpēdžijas pa 3 un pa 4, mažoros D7 un minoros pm7 pamatveidā, hromatiskā gamma (viss līdz prīmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu mi ³)	<i>Si-sol#</i> , (<i>Mi- do#</i> , <i>La- fa#</i> , <i>Re- si</i> , <i>Sol-mi</i>) trijskaņi, arpēdžijas pa 3 un pa 4, mažoros D7 un minoros pm7 pamatveidā, hromatiskā gamma. (viss līdz prīmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu mi ³)
7. klase	<i>Fa#- re#</i> , <i>Do-la</i> (gammās līdz 4 zīmēm ar bemoliem) trijskaņi, arpēdžijas pa 3 un pa 4, mažoros D7 un minoros pm7	<i>Fa#- re#</i> , <i>Do-la</i> (gammās līdz 4 zīmēm ar diēziem) trijskaņi, arpēdžijas pa 3 un pa 4, mažoros D7 un minoros pm7

	pamatveidā, hromatiskā gamma. (viss līdz pirmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu mi^3).	pamatveidā, hromatiskā gamma. (viss līdz pirmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu mi^3).
8. klase	Gammas līdz 4 zīmēm ar bemoliem, trijskaņi, arpēdžijas pa 3 un pa 4, mažoros D7 un minoros pm7 pamatveidā, hromatiskā gamma	Gammas līdz 4 zīmēm ar diēziem, trijskaņi, arpēdžijas pa 3 un pa 4, mažoros D7 un minoros pm7 pamatveidā, hromatiskā gamma

Tercas (vai citus intervālus) un D7, pm7 apvērsumus pa 3 un pa 4 audzēkņi apgūst mācību nodarbībās atbilstoši mācību priekšmeta saturam un audzēkņa spējām pēc skolotāja ieskatiem.

Prasības etīžu spēlē:

- 1.-8. klašu audzēkņi atskaņo vienu no 2 sagatavotajām etīdēm (etīdes spēlē no notīm).

Kolokvija jautājumi- uz katru tehnisko pārbaudījumu audzēkņi apgūst mūzikas terminus atbilstoši izstrādātam mācību plānam.

Tehniskajos pārbaudījumos var iekļaut lasīšanu no lapas un orķestra partiju spēlēšanu.

5. Mācību priekšmeta apguves secība:

1. klase

Mācību priekšmeta saturs:

- Tehnisko paņēmieni apgūšana:
 - ✓ 3.1.1. iepazīšanās ar instrumentu – tā salikšana, kopšana;
 - ✓ 3.1.2. elpas pamatu apgūšana – tās nozīme un funkcijas klarnetes spēlē, klarnetes spēlei raksturīgās elpošanas apgūšana– pareiza ieelpa un izelpa (dažādi vingrinājumi elpai);
 - ✓ 3.1.3. ambušūra veidošana;
 - ✓ 3.1.4. darbs pie skaņas iegūšanas ar klarnetes iemutni, skaņas veidošana, attīstīšana;
 - ✓ 3.1.5. roku un pirkstu nostādīšana, stājas veidošana klarnetes spēlei, pakāpeniska aplikatūras apgūšana;
 - ✓ 3.1.6. reģistru apgūšana;
 - ✓ 3.1.7. non legato, legato (dažādi vingrinājumi);
 - ✓ 3.1.8. izglītojamajiem ar iepriekšēju sagatavotību – turpināt tehnisko iemaņu nostiprināšanu un pilnveidošanu.
- Gammas – Sol, Fa mažors trijskaņi - detašē un legato, diapazons – no 1 līdz 2 oktāvām (ja iespējams, līdz 2.oktāvas la^2)
- Etīdes – 4-6 dažādas etīdes;
- Skaņdarbi – 6-10 dažāda rakstura skaņdarbi (jāiekļauj latviešu tautasdziesmas).

Ieteicamā mācību repertuāra piemēri:

Latviešu t.dz. *Aijā žūžū*

Latviešu t.dz. *Rindām auga ozoliņi*

M. Hausers *Šūpuļdziesma*

“A-roving” trad.melodija

Sena franču dziesmiņa

V.A.Mocarts Menuets

L. van Bēthovens Vācu deja

Dž.Grejs "Penslivānija"

2. klase

Mācību priekšmeta saturs:

- Tehnisko paņēmienu apgūšana:
 - ✓ 3.1.1. elpas pamatu nostiprināšana – tās nozīme un funkcijas klarnetes spēlē, klarnetes spēlei raksturīgās elpošanas apgūšana– pareiza ieelpa un izelpa (dažādi vingrinājumi elpai);
 - ✓ 3.1.2. ambušūra veidošana un nostiprināšana;
 - ✓ 3.1.3. roku un pirkstu nostādīšana, stājas veidošana klarnetes spēlei, pakāpeniska aplikatūras apgūšana;
 - ✓ 3.1.4. reģistru apgūšana;
 - ✓ 3.1.5. non legato, legato (dažādi vingrinājumi);
- Gammas – Mažori un minori ar 1 zīmi (trijskaņi , arpēdžijas)- detašē un legato, diapazons līdz pirmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu 3.oktāvas do³)
- Etīdes – 4-6 dažādas etīdes;
- Skaņdarbi – 6-10 dažāda rakstura skaņdarbi (jāiekļauj latviešu tautasdziesmas).

Ieteicamā mācību repertuāra piemēri:

L.Garūta Šūpļa dziesma

Latv.t.dz. "Grūti pūta sila priede"

Latv.t.dz. "Es uzkāpu kalnā"

L.van Bēthovens "Murkšķis"

G.F.Hendelis "Andante", "Menuets", "Burē"

"My funny valentine" Richard Rodgers

"Over the rainbow" Harold Arlen

"Where is your heart" no filmas Moulin Rouge (1952.), George Auric

3.klase

Mācību priekšmeta saturs:

- Tehnisko paņēmienu apgūšana:
 - ✓ darbs pie toņa – dažādi vingrinājumi;
 - ✓ trilleru apgūšana – specifiski klarnetes spēlei;
 - ✓ aplikatūras apgūšana;
 - ✓ vingrinājumi pirkstu un mēles sinhronai spēlei, ātruma attīstīšana
- Gammas – mažora un minora gammas līdz 2 zīmēm ieskaitot (trijskaņi, arpēdžijas) - detašē un legato, diapazons līdz pirmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu 3.oktāvas do³.
- Etīdes – 4-6 dažādas etīdes;
- Skaņdarbi – 6-8 dažāda rakstura skaņdarbi;
- Lasīšana no lapas (vieglas t.dz.).

Ieteicamā mācību repertuāra piemēri:

V.A.Mocarts "Andantino", "Kontradeja", "Vācu deja"

N.Rota „Melodija"

L.Harlains „Kad uz zvaigzni lūkojies"

V.A.Mocarts Ārija no operas "Dons Žuans"

A.Dviržāks "Kontradeja"

E.Grīgs "Liriska dziesma"

A.Altmanis Kanconeta

A.Hačaturjans Andantino

4.klase

Mācību priekšmeta saturs:

- Tehnisko paņēmienu apgūšana:
 - ✓ darbs pie toņa – *crescendo* un *diminuendo* (< >);
 - ✓ virsskaņas;
 - ✓ artiklācijas veids - *staccato*;
 - ✓ vingrinājumi pirkstu un mēles sinhronai spēlei, ātruma attīstīšana

Gammas – mažori un minori līdz 3 zīmēm (trijskaņi , arpēdžijas), diapazons līdz pirmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu trešās oktāvas re³;

- Etīdes – 6-8 dažādas etīdes;
- Lasīšana no lapas – fragmenti no vieglām miniatūrām;
- Skaņdarbi – 6-8 dažāda rakstura skaņdarbi, repertuārā ieteicams iekļaut izvērstas formas skaņdarbu- sonāti vai tās daļas.

Ieteicamā mācību repertuāra piemēri:

H.Bading „Andante con moto”

Dž.Skots „Jokdaris”

K.Debisī „Mazais nēģerēns”

Jan van der Waart “Koncerts”

K.M.Vēbers “Mednieku koris” no operas Burvju strēlnieks,

B.Dvarionas „Prelūdijs”

Giuseppe Lillo - „Osteria Bolero”

A.Semaško “Tumša nakte, zaļa zāle”

5.klase

Mācību priekšmeta saturs:

- Tehnisko paņēmienu apgūšana, izmantojot dažādus metodiskos materiālus;
- Gammas – mažora un minora līdz 4 zīmēm (trijskaņi, arpēdžijas) diapazons līdz pirmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu mi³;
- Etīdes – 6-8 dažādas etīdes;
- Lasīšana no lapas – fragmenti no vieglām miniatūrām;
- Skaņdarbi – 6-8 dažāda rakstura skaņdarbi . Programmā vēlams iekļaut izvērstas formas skaņdarbus (sonāte, svīta (vai to daļas), koncerta I vai II un III daļa, fantāzija, variācijas).

Ieteicamais mācību repertuārs:

L. van Bēthovens “Kontradeja”

F.Šopēns „Noktirne”

P.Čaikovskis “Noktirne” Op.19, Nr.4,

J.S.Bahs „Prelūdijs”

H.Bots „Valsis”

P.Čaikovskis Rudens dziesma

J.S.Bahs „Prelūdijs”

A.Žilinskis „Sonatīne” 1.daļa

Jāzeps Vītols “Melodija” Op.2, Nr.1,

P.Plakidis Skice

6.klase

Mācību priekšmeta saturs:

- Tehnisko paņēmieni apgūšana, pielietojot ievērojamu klarnetistu metodiskos materiālus par toni, tehniku, artikulāciju:
 - ✓ legato vingrinājumi visā diapazonā toņa veidošanai;
 - ✓ vingrinājumi *staccato*, detašē – mēles tehnikas uzlabošanai;
- Gammas – mažori un minori līdz 5 zīmēm (trijskaņi, arpēdžijas), D₇ mažoros un ^{pm}VII₇ minoros pamatveidā, hromatiskā gamma. Diapazons līdz prīmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu mi³;
- Etīdes – 6-8 dažādas etīdes;
- Lasīšana no lapas – fragmenti no vieglām miniatūrām;
- Skaņdarbi – 4-6 dažāda rakstura skaņdarbi. Programmā vēlams iekļaut izvērstas formas skaņdarbus (sonāte, svīta (vai to daļas), koncerta I vai II un III daļa, fantāzija, variācijas).

Ieteicamā mācību repertuāra piemēri:

F.Šopēns „Noktirne”
Jēk. Mediņš Menuets
E.Laate „Tarantella”
H.Bermans „Adagio” Reb maž.
L. van Bethovens „Sonatīna”
M.Gļinka „Vokalīze”
Michael Bergson, „Aina un ārija” (Scene and Air), Op.82.
V.A.Mocarts „Rondo”
K.Dītersdorfs Skerco

7. klase

Mācību priekšmeta saturs:

- Tehnisko paņēmieni apgūšana, izmantojot dažādus metodiskos materiālus par skaņas kvalitāti, pirkstu tehniku, artikulāciju, orķestra grūtības;
- Vingrinājumi legato, detašē un *staccato* attīstībai un pilnveidošanai visā instrumenta spēles reģistrā.
- Gammas – mažori un minori līdz 6 zīmēm (trijskaņi, arpēdžijas), D₇ mažoros un ^{pm}VII₇ minoros pamatveidā, hromatiskā gamma, diapazons līdz prīmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu mi³;
- Etīdes – 6 dažādas etīdes;
- Skaņdarbi – 4-6 dažāda rakstura skaņdarbi. Programmā vēlams iekļaut izvērstas formas skaņdarbus (sonāte, svīta (vai to daļas), koncerta I vai II un III daļa, fantāzija, variācijas).

Ieteicamā mācību repertuāra piemēri:

J.Barā “Skaņdarbs sol minorā”
V.Tučeks “Koncerts”
Arthur Coquard “Melodie et scherzetto”
F.V.Kramar „Koncerts”, 1.daļa
C.Villiers Stanford “Trīs intermecī”
A.Dimlers „Koncerts”
K.M.Vēbers „Variācijas”
H.Bading „Caprice”
A.Balodis “Viens tāds motīvs”
D.Obērs Žīga

8. klase

Mācību priekšmeta saturs:

- Tehnisko paņēmienu apgūšana, izmantojot dažādus metodiskos materiālus par skaņas kvalitāti, pirkstu tehniku, artikulāciju, orķestra grūtības;
- Vingrinājumi legato, detašē un staccato attīstībai un pilnveidošanai visā instrumenta spēles reģistrā.
- Gammas – mažori un minori līdz 4 zīmēm (trijskāņi, arpēdžijas), D₇ mažoros un ^{pm}VII₇ minoros pamatveidā, hromatiskā gamma, diapazons līdz pirmas vai kvintas skaņai maksimāli tuvu mi³;
- Etīdes – 6 dažādas etīdes;
- Skaņdarbi – 4-6 dažāda rakstura skaņdarbi. Programmā vēlams iekļaut izvērstas formas skaņdarbus (sonāte, svīta (vai to daļas), koncerta I vai II un III daļa, fantāzija, variācijas).

Gatavošanās kolokvijam (audzēkņiem, kuri plāno turpināt muzikālo izglītību):

- teorētisko zināšanu papildināšana (mūzikas termini, ievērojamāko komponistu (īpaši – repertuārā iekļauto) svarīgāko dzīves un daiļrades faktu zināšana);
- pamatzināšanas, orientējoties mūzikas stilos, žanros; koncertu apmeklēšana, ierakstu klausīšanās;
- priekšstats par ievērojamākajām kultūras dzīves norisēm Latvijā.

Ieteicamā mācību repertuāra piemēri:

Š.Andrē-Blohs „Denneriāna”
K.Sen-sanss „Sonāte”
Jēk.Mediņš „Romance”
M.Arnolds „Sonatīne”
H.Rabaud „Konkursa solo”
P.Žan-žans „Arabeskas”
K.M.Vēbers „Concertino”
R.Šūmanis „Fantāzijas skaņdarbi”
J.Satmics Koncerts klarnetei
K.V.Gluks Melodija
K.SenSāns Sonāte klarnetei I, II daļas
D.Mijo Kaprīze
A.Altmanis Sentimentāls valsis

Mācību līdzekļi:

Latviešu tautas dziesmas klarnetei un klavierēm (sast. G.Kļaviņš);
Latviešu tautas dziesmas klarnetei solo un ansambļiem (sast. G.Kļaviņš);
Viegli skaņdarbi klarnetei (sast. J.Vanags);
Paul Harris “Clarinet Basics”
Pauls Harris 80 Graded Studies for Clarinet
S.Rozanovs Škola igri na klarnete;
The Young Clarinetist. Volume I (sast. D.Pullin)
What Else Can I Play? Clarinet (I daļa)
What Else Can I Play? Clarinet (2.,3.daļa);
Pjesi dļa načinajuščih (sast. V.Sergejeva)
A.Starks Etjudi dļa klarneta
A.Starks 36 vieglas etīdes klarnetei
F.Demnitz Elementarschule für Klarinette
G.Langenus Complete Method for the Clarinet
Hrestomatija dļa klarineta 1.-3.klassi (sast. I.Mozgovenko, A.Starks);
Hrestomatija dļa klarineta 4.- 5.klassi (sast. I.Mozgovenko, A.Starks)
A.Starks Etjudi dļa klarnetam (Etīdes N 21 – 40),
Rubank Advanced Method Clarinet (H.Voxman, V.M.Gower)

Favorite Jazz for clarinet (arrr. by K.Snell)
L.Wiedemann 75 Etüden für Klarinette
Wybor etiud I cwiczen na klarnet (sast. L.Kurkievičs)
Karl Operman *Velocity, Tehnical excercises*
L.Wiedemann 75 Etüden für Klarinette
Wybor etiud I cwiczen na klarnet (sast. L.Kurkievičs) N 20 – 30
A.Štarks 30 etjudov
A.Gedike 12 pjes dļa klarneta I fortepiano
kā arī atsevišķi izdotas izvērstas formas skaņdarbu notis.
<https://www.clarinetinstitute.com/free-music.html>
<http://www.partita.ru/solos.shtml>
<http://notes.tarakanov.net/>